

ASPECTE PRIVIND EXPLOATAREA CARIERELOR DE PIATRĂ DIN JUDEȚUL VRANCEA

Ionuț Iliescu
Aurora - Emilia Apostu

Una din resursele solului și subsolului județului nostru o reprezintă piatra ¹. Fie că este vorba de binecunoscutul material de construcție, indispensabil pentru ridicarea unui edificiu solid, care să înfrunte timpul (material de carieră), fie că este vorba de piatră vânăță (piatră de sulf sau pucioasă ²), pirită ³, ghips ⁴ (sigă ⁵), piatră de var ⁶,

¹ Aurora - Emilia Apostu, *Piatra și osul - materie primă pentru confecționarea uneltelor și armelor omului preistoric în Cronica Vrancei*, vol. X, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2011, p. 9 - 41.

² **pucioasă** = metaloid solid, de culoare galbenă; se poate electriza ușor prin frecare, se topește ușor la foc, dar este insolubil în apă; se găsește liber, în mare cantitate, sub formă de pulbere amestecată cu substanțe pământoase sau, mai rar, sub formă de cristale galbene - verzui; se mai găsește combinat, sub formă de sulfură metalică (de plumb, zinc) sau sub formă de sulfat de calciu. Este folosit pe scară largă în industrie, la fabricarea prafului de pușcă, a chibriturilor, a acidului sulfuric, a obiectelor de cauciuc vulcanizat etc.; metaloid de culoare galbenă, cu miros specific neplăcut, foarte activ din punct de vedere chimic, întrebuițat, mai ales, în tehnică și în medicină; sulf. Apă de pucioasă = apă (minerală) sulfuroasă (I. Aurel - Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul Enciclopedic Ilustrat „Cartea Românească”*, Editura „Cartea Românească” S. A., București, 1931, p. 1.021).

³ **pirită** = mineral conținând sulf (sulfură naturală de fier), cristalizat în sistemul cubic, de culoare galbenă cu luciu metalic, utilizat, mai ales, la fabricarea acidului sulfuric (Ioan Oprea, Carmen - Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, *Dicționar Universal Ilustrat al Limbii Române*, vol. 8, *pavilion - prospeșel*, Editura Litera, București, 2011, p. 112).

toate acestea se găsesc într-un număr destul de mare în localitățile județului.

Prima zonă de interes, în exploatarea carierelor de piatră, este **Valea Milcovului**, comuna **Andreiașu**. Un rol deosebit de important în ceea ce privește punerea în valoare a zăcămintelor de piatră din această zonă l-au jucat cercetările efectuate în anii '30 ai secolului trecut, de geologul Ștefan I. Mateescu, fost profesor la Politehnica din Timișoara și publicate în anul 1927 ⁷. Sunt remarcate, cu acest prilej, depozitele de ghips sau sigă care se exploatau deja la Andreiașu și Jitia ⁸. În afara acestora, de o reală importanță sunt straturile de gresie, argilă și calcar, care definesc, în fond, structura geologică a zonei aflată în discuție. Între pâraul Sării și pâraul Toreci se găsesc importante resurse de calcar, marnă, gresie și sulf ⁹.

⁴ **ghips** = sulfat natural de calciu care are numeroase întrebuințări (în industrie); a pune în ghips, a imobiliza cu ajutorul unui pansament cu acest sulfat; obiect sau ornament făcut din acest sulfat (*Ibidem*, vol. 4, *doiniță - gofrare*, 2010, p. 337 - 338).

⁵ **sigă** = mineral alb - galben sau roșu, prezent în natură sub formă de bolovani sau de nisip, care se folosește la zugrăveli, în tăbăcărie sau ca piatră de construcție (*Ibidem*, vol. 10, *schinel - sunător*, 2011, p. 114).

⁶ **piatră de var** = calcar din care se fabrică varul; carbonat de calciu. Protoxid de calciu rezultat ca urmare a descompunerii calcarului (pietrei de var) la temperaturi înalte, în cuptoare speciale; lăsat în aer liber, absoarbe umezeala și se transformă în pulbere (var nestins); turnându-se apă peste var, acesta crapă, se umflă, iar o parte din apă fierbe (var stins, folosit la zidărie); varul hidraulic este un amestec de var nestins și 10 - 30 % argilă; laptele de var este de fapt apa care conține în suspensie mult var stins, întrebuințat la văruiul caselor; apa de var este leșioasă și conține hidrat de calciu (*Ibidem*, vol. 8, *pavilion - prospețel*, 2011, p. 84).

⁷ Ștefan I. Mateescu, *Cercetări geologice în partea externă a Curburei sud-estice a Carpaților Români* (cu o hartă geologică, 1 schiță tectonică, 2 planșe cu profile, 37 profile în text și un tablou sinoptic), Editura Cultura Națională, București, 1927, *passim*.

⁸ „Căminul”, Anul VIII, nr. 10, octombrie 1932, p. 3.

⁹ Costică Drâstaru, *Monografia Andreiașu, 560 ani 1445 - 2005*, Editura Rafet, Râmnicu Sărat, 2005, p. 27.

Gresiile negricioase de Andreiașu sunt bogate în siliciu și cuarț. Deși au un coeficient ridicat de duritate, ele sunt profund erodate, fiind intercalate de straturile de marnă ¹⁰. La rândul ei și argila este silicioasă, având aceeași culoare ca și gresia ¹¹.

Cercetările geologice efectuate în județul Putna, în 1935, evidențiază „... în capătul de Nord al satului Andreiașu de Jos, la gura pârâului << La Peri >>, gresiile mediterane ... puternic impregnate cu petrol” ¹². Compoziția și structura lor permiteau folosirea acestora atât la realizarea pietrelor de moară prin cioplire, cât și la temeliile de construcții, trepte pentru scări și garduri de zid ¹³.

În extremitatea nord - estică a satului Andreiașu de Sus, cercetările mai sus - menționate au scos în evidență argila. În unele locuri, aceasta conține și sulf, sub forma unor cristale de mici dimensiuni, dispersate în rocă. Din păcate, sulful nu se găsește în cantități care să ducă la exploatarea rentabile ¹⁴. Același lucru era valabil și în cazul piritei de la Andreiașu de Jos.

La rândul său, gipsul se găsește la Andreiașu de Jos, în depozite de vârstă mediteraneană, în cantitate mare, sub forma unor straturi deosebit de consistente, cu o grosime de până la 5 - 6 m. Gipsul este fie curat, fie pământos, amestecat cu argilă ¹⁵.

La 30 decembrie 1935, Primăria Orașului Focșani solicita Direcțiunei Minelor din cadrul Ministerului Industriei și Comerțului aprobare pentru înființarea unei cariere de piatră în Munții Vrancei, având nevoie de piatră pentru realizarea unor obiective de ordin edilitar ¹⁶ - mai precis, străzi și trotuare ¹⁷.

¹⁰ *Ibidem*, p. 33.

¹¹ Aurora - Emilia Apostu, *op. cit.*, p. 27 - 28.

¹² Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vrancea (în continuare se va cita: S. J. A. N. Vn.), fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 123 / 1932, f. 118.

¹³ *Ibidem*, f. 120.

¹⁴ *Ibidem*, f. 122.

¹⁵ *Ibidem*, f. 121.

¹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 145 / 1936, f. 1.

¹⁷ *Ibidem*, f. 26.

În acest scop, la 4 septembrie 1936, Ioan Romanoai, secretarul Primăriei Orașului Focșani, s-a deplasat la Andreiașu, în vederea luării unor probe de material litic ¹⁸. În urma unui control efectuat în zonă la finele lunii octombrie a anului 1945, Pretura Plasei Odobești exercita presiuni asupra Primăriei Comunei Andreiașu în vederea deschiderii cât mai rapid cu putință a varniței ¹⁹. Și aceasta, deoarece varul nestins de aici putea acoperi necesarul pentru întregul județ. Populația, în aceste condiții, nu mai era nevoită să scoată sume importante de bani din buzunar pentru varul adus de la Azuga sau Snagov ²⁰.

În condițiile în care cariera de piatră de la Andreiașu - și nu numai - nu a fost totuși deschisă, Primăria Orașului Focșani, prin același Ioan Romanoai, a înaintat în acest sens, la 30 septembrie 1946, un Memoriu către Ministerul Afacerilor Interne, Președinția Consiliului de Miniștri și Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor. Se atrăgea atenția asupra faptului că, exploatarea sistematică a bogățiilor Vrancei avea o dublă importanță: pe de o parte, era o măsură care răspundea efortului intens depus de modernizare și urbanizare a țării, iar, pe de altă parte, se contribuia astfel, la relansarea economiei naționale, creându-se multe locuri de muncă și asigurându-se populației angajate în acest domeniu ridicarea nivelului de trai ²¹.

În același scop, în octombrie 1947, Ioan Romanoai a însoțit pe teren o Comisie instituită de Guvern în vederea cercetării posibilităților de dezvoltare economică a Vrancei, bazată pe depistarea

¹⁸ *Ibidem*, f. 23.

¹⁹ **varniță** = ladă de scânduri deschisă în partea de sus și îngropată pe jumătate în pământ, folosită la stingerea varului sau la prepararea manuală a mortarului pe un șantier; groapă amenajată în pământ pentru construirea cuptoarelor de var; cuptor în care se arde piatra de var (Ioan Oprea, Carmen - Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, *op. cit.*, vol. 12 *umflat - zwinglianism*, p. 69).

²⁰ Costică Drăstaru, *op. cit.*, p. 32.

²¹ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 63 / 1946, f. 44 - 47.

resurselor solului și subsolului ²². Memoriile înaintate în 1947 ²³ și 1948, atât acelorași instituții amintite anterior, cât și Ministerului Economiei Naționale, deși bine documentate, nu au avut totuși sorti de izbândă ²⁴. Schimbări majore în această privință nu aveau să se producă nici în anii următori, deși cercetările geologice din perioada 1969 - 1972 au avut rezultate pozitive: „*Datorită particularităților litologice ale rocilor sedimentare din cadrul teritoriului, materialul de cariere este abundent, oferind atât pietre de construcții (gresii, conglomerate și microconglomerate, marne pentru ciment, gipsuri și calcare, pietrișuri și nisipuri), cât și argile pentru ceramică*” ²⁵.

Cu această ocazie, profesorul universitar doctor I. Dumitrescu de la Facultatea de Geologie Tehnică I. P. G. G. București a redactat „*Sinteza studiilor geologice privind teritoriul județului Vrancea*”. Referindu-se la substanțele minerale solide utile, el remarca prezența în subsolul județului nostru, pe lângă cărbuni și sare, a unei bogate și diversificate rezerve de materiale litice ²⁶: ghips, cinerită, calcar ornamental, șisturi disoludice, gresii cuarțoase, pietrișuri și nisipuri ²⁷. Ele nu erau considerate doar de importanță locală, unele fiind deja exploatate, precum argilele levantine ²⁸ din zona Mera, în vederea obținerii unor cărămizi de foarte bună calitate.

Referindu-se la rentabilitatea unor asemenea întreprinderi, autorul studiului adăuga: „*Perspective favorabile ar reprezenta exploatarea gipsurilor și a șisturilor disolidice. Utilizarea primelor*

²² Ionuț Iliescu, *Ioan Romanoai (1885 - 1978) în Cronica Vrancei*, vol. III, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2002, p. 370.

²³ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 39 / 1947, f. 5 - 5 verso.

²⁴ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 63 / 1946, f. 59.

²⁵ *** *Județul Vrancea*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1970, p. 38.

²⁶ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 176 / 1972, f. 127.

²⁷ *Ibidem*, f. 131.

²⁸ Aurora - Emilia Apostu, *op. cit.*, p. 13 - 17.

este condiționată de găsirea unor căi tehnologice de înnobilare; pentru cele din urmă este necesar stabilirea posibilităților de utilizare în industria materialelor de construcție, în care caz ar avea o importanță destul de mare”²⁹.

Ministerul Petrolului, în colaborare cu Consiliul de Stat al Geologiei și Ministerul Minelor aveau în plan continuarea lucrărilor de exploatare până în anul 1980, în perspectiva deschiderii unor exploatări sistematice în acest colț de țară. Accentul se punea pe ghips, roci decorative și de construcții³⁰.

În cazul ghipsului, în majoritatea cazurilor, era vorba de locații cu dificultăți de exploatare sau lipsite de importanță economică. În plus, multe din bancurile de ghips prezentau intercalații de sulf ori șisturi bituminoase - calcaroase³¹. Referitor la calcarul ornamental³², acesta este întâlnit nu doar în Valea Milcovului, ci și în Valea Sușiței și în Valea Putnei. Prin șlefuire, atât calcarul simplu, cât și cel aflat în asociație cu marna³³, pot constitui un foarte bun material de placare ornamentală pentru multe tipuri de clădiri, asemănător cu travertinurile³⁴: *„Dată fiind lipsa de cereri, nu au fost executate cercetări mai detaliate pentru determinarea rezervelor și a caracteristicilor fizico - mecanice și de prelucrare”³⁵.*

Cercetările aveau să continue și în privința argilelor existente în zonă în cantitate mare, acestea fiind materia primă pentru

²⁹ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 176 / 1972, f. 139.

³⁰ *Ibidem*, f. 149.

³¹ *Ibidem*, f. 143.

³² Aurora - Emilia Apostu, *op. cit.*, p. 14 - 19, 24.

³³ **marnă** = rocă sedimentară de culoare cenușie, verzuie, negricioasă etc., formată dintr-un amestec de argilă și de calcar, întrebuințată la fabricarea cimentului, la îmbunătățirea solului (Ioan Oprea, Carmen - Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, *op. cit.*, vol. 6, *K - monom*, 2010, p. 208).

³⁴ Teofil Gridan, *Petrologia - știință a rocilor*, Editura Albatros, București, 1983, p. 100 - 101.

³⁵ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 172 / 1972, f. 144.

cărămizile expandate, folosite din ce în ce mai mult în acei ani. Argila era întrebuințată și la obținerea unor produse ceramice brute ³⁶ (nu doar diferite tipuri de cărămizi, ci și țigle, olane și tuburi de drenaj) ³⁷. De altfel, avându-se în vedere mărirea producției de cărămizi necesare județului Vrancea, Ministerul Industriei și Construcțiilor demarase încă din 1968 un program de cercetare a argilelor, în zona Golești - Focșani și a nisipurilor degresate la Andreiașu și Odobești ³⁸.

Referindu-se la rezultatele cercetărilor geologice din 1935 ³⁹, coordonatorul acestora, doctorul Mircea Păucă, menționa o altă locație importantă din punctul de vedere al zăcămintelor de piatră de pe Valea Milcovului - localitatea **Reghiu**. În dreptul acestui sat, pe pârâul Reghiu, cercetările au semnalat gresiile și ghipsul impregnate cu țifei ⁴⁰. Cât despre gresia existentă în zona muntelui Răiuț, aceasta putea fi utilizată „*ca pavaje la trotuare, iar sfărâmăturile la pietruitul drumurilor de țară*” ⁴¹.

Este semnalată și pirita, insignifiantă din punct de vedere economic ⁴². La 30 decembrie 1935, Primăria Orașului Focșani înainta Direcțiunii Generale a Minelor, Apelor și Carierele din cadrul Ministerului Industriei și Comerțului următoarea cerere: „*Muntele Răiuțu din Județul Putna are un masiv important de piatră, gresie dură de vârstă eocenă de care Primăria Orașului Focșani are o imperioasă nevoie de a-l exploata pentru diferite lucrări edilitare*

³⁶ Aurora - Emilia Apostu, *op. cit.*, p. 13 - 18.

³⁷ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 172 / 1972, f. 144.

³⁸ *Ibidem*, f. 145.

³⁹ Mircea Păucă, *Asupra rețelei hidrografice și morfologiei regiunii de la Curbura de SE a Carpaților în Revista Geografică Română*, nr. V, fasc. I - II, București, 1942, *passim*.

⁴⁰ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 123 / 1932, f. 118.

⁴¹ *Ibidem*, f. 120.

⁴² *Ibidem*, f. 122.

ale orașului și regiunii. Această gresie formând masive la zi, avem onoare a vă ruga să binevoiți a acorda Primăriei Focșani dreptul de exploatare al întregului masiv pe termen maximum prevăzut de lege”⁴³.

Dând curs acestei cereri, la 21 ianuarie 1936, Direcțiunea Minelor din cadrul Ministerului Industriilor și Comerțului avea să solicite Primăriei Orașului Focșani *„schifele de plan ale perimetrelor ce voiți să exploatați pentru a le trimite Direcțiunei Miniere Regionale în vederea propunerii pentru scoaterea la licitație spre arendare a carierelor în chestiune”⁴⁴.*

La 11 februarie 1936, Direcțiunea I Regională Minieră Bacău, la care ajunsese cererea Primăriei Orașului Focșani, avea să solicite acestei instituții date suplimentare, în vederea aprobării⁴⁵.

La finele lunii august a anului 1936 au început lucrările de explorare a posibilei cariere de piatră din comuna Reghiu, în vederea deschiderii acesteia cât mai grabnic cu putință. Tocmai de aceea, la 21 august 1936, Primăria Orașului Focșani solicita sprijin instituției similare de la Reghiu: *„Ca rezultat al cercetărilor făcute în acea comună de dl. Dr. Geolog Mircea Păucă de la Institutul Geologic al României, dimpreună cu dl Ioan Romanoai, secretar general al Primăriei Focșani, avem onoarea a vă înștiința că Duminică 30 curent sosește în localitate dl. Ioan Romanoai, dinpreună cu dl. C. Andreescu, maistru pietrar, pentru cercetarea masivului de piatră a muntelui, spre a lua probele necesare în vederea exploatării pentru trebuințele orașului Focșani - pavări de strade și trotuare.*

Ținând seamă de importanța ce prezintă această chestiune, vă rugăm a da tot concursul necesar. În cursul săptămânii viitoare vom veni și personal în comuna Reghiu pentru fixarea punctelor de exploatare. Președintele Comisiunei Interimare, Maior Tomescu”⁴⁶.

⁴³ *Ibidem*, dosar nr. 42 / 1935, f. 334.

⁴⁴ *Ibidem*, dosar nr. 145 / 1936, f. 1.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 9.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 21.

În vederea reușitei acestei acțiuni, Primăria Orașului Focșani avea să apeleze și la forțele de ordine din zonă. Astfel, la 29 august 1936, instituția menționată se adresează în următorii termeni șefilor de Secții de jandarmi aparținând comunelor de pe Valca Milcovului: *„La cerere vă rugăm a da concursul Dvs. oamenilor din serviciul comunei Vasile Cojocar, maistru fierar, Gh. Strat și Gr. Curcă, însoțitori la căruța Primăriei, având doi cai deriș - ce merg în interesul comunei Focșani, la comuna Reghiu.*

*De va fi necesar, rugăm a fi găzduiți la noapte la postul de jandarmi, pentru a-și continua drumul Duminică 30 august”*⁴⁷.

Din motive necunoscute, cercetarea avea să fie amânată pentru începutul lunii septembrie, când avea să fie convocat și Gheorghe Constantinescu, șeful Serviciului Tehnic al Orașului Focșani⁴⁸. La 8 septembrie 1936, Primăria Orașului Focșani avea să achiziționeze diferite materiale, unelte și veselă pentru cei prezenți la cariera de piatră de la Reghiu, luându-se hotărârea ca maistrul pietrar Andreescu să stea acolo în permanență⁴⁹.

Câteva zile mai târziu, la 12 septembrie 1936, Ioan Romanoai este trimis în control la Reghiu *„pentru controlarea lucrărilor începute de exploatarea carierei de piatră ce se va întrebuința la construire de strade”*⁵⁰. Exploatarea avea să continue și în anul următor. Astfel, încă de la 5 decembrie 1935, Primăria Orașului Focșani trimitea la Reghiu o sumedenie de scule și materiale⁵¹.

Cercetările geologice dintre anii 1969 - 1972 fac referire și la potențialul litic al localității Reghiu. Astfel, sunt remarcate tufurile care *„se utilizează pe plan local în construire de locuințe. Se prezintă*

⁴⁷ *Ibidem*, f. 22.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 26.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 32.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 33.

⁵¹ *Ibidem*, f. 68.

în strate cu grosimi decimetrice de culoare cenușie - verzuie, intercalate în gresii și marne”⁵².

Subsolul comunei Reghieu este bogat și în sulf, aflat pe Valea Reghiorului. În punctul „Reghior”, acesta se prezintă sub formă de pirită sau bisulfură de fier, în cristale; în schimb, în punctul „Secături”, acesta se află sub formă de pucioasă cristalizată. Particularitatea zonei avea, de altfel, să dea și toponimicul „La Pucioasă”. Straturile sulfuroase sunt penetrate de cursul pârâului Reghior, condiții în care, în toată valea persistă mirosul particular al substanței amintite⁵³. Din punctul de vedere al existenței carierelor de piatră, o altă zonă importantă o constituie: **II. Valea Șușitei**, mai precis, comunele **Câmpuri** și **Soveja**.

Interesul pentru acest material datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Astfel, la 19 august 1889, Camera de Comerț și Industrie - Circumscripția VII Focșani, înainta o Adresă Prefecturii Județului Putna, referitoare la o descoperire interesantă făcută în localitatea Câmpuri: *„Descoperirea calcedoniei (un fel de agat, piatră de culoare ca laptele și plină de nori) ce se află pe teritoriul comunei Câmpurile, cotuna Rotilești a fost supusă cunoștinței Dlui Ministru de Comerț care prin ordinul Nr. 34.709, ne roagă a-i trimite probe pentru a fi supuse unei comisiuni speciale spre examinare.*

Comunicând Dvs. aceasta, am onoare a vă ruga să binevoiți a face ca prin autoritățile administrative să ni se trimită câteva bucăți din acea piatră luate mai din centrul carierei, spre a se satisface ordinul sus citat al Ministerului”⁵⁴.

⁵² S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 172 / 1972, f. 144.

⁵³ Ana Hanu, *Monografia comunei Reghieu*, Editura Pallas, Focșani, 2002, p. 41.

⁵⁴ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 39 / 1889, f. 2.

Cercetările geologice, efectuate în campania anului 1935⁵⁵, de către echipa condusă de doctorul Mircea Păucă, aveau să semnaleze la Câmpuri existența unor straturi consistente de ghips⁵⁶ și gresie.

Referindu-ne în mod special la gresie⁵⁷, trebuie menționat faptul că, la 30 decembrie 1935 Primăria Orașului Focșani informa Ministerul Industriei și Comerțului că intenționează să deschidă o carieră în muntele Răchitașul Mic.

La 21 ianuarie 1936, ministerul menționat avea să răspundă Primăriei Orașului Focșani, în conformitate cu articolele 236 și 237 din Legea Minelor, că avea dreptul să participe la orice licitație referitoare la această exploatare pe termen lung⁵⁸.

La 1 octombrie 1936, Primăria Orașului Focșani trimitea în teren, cu toate dotările necesare, o echipă de explorare⁵⁹. Rezultatele obținute nefiind considerate satisfăcătoare, cariera de piatră de la Câmpuri nu a mai constituit o prioritate a Primăriei focșănene, în ciuda opiniei favorabile a secretarului acestei instituții, Ioan Romanoai⁶⁰.

În 1936, aceeași instituție intenționa deschiderea unei cariere de exploatare a gresiei în muntele Răchitașu Mare, aflat în raza comunei Soveja. În Adresa înaintată, la 30 ianuarie 1936, Direcțiunii Regionale Miniere Bacău⁶¹, se face precizarea că este vorba de o suprafață de 50 ha și că „materialele ce formează obiectul explorărilor ce avem onoare a solicita prin prezenta cerere sunt clasate la mase de rocă comune”⁶².

⁵⁵ Mircea Păucă, *op. cit.*, passim.

⁵⁶ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 39 / 1889, f. 2.

⁵⁷ Aurora - Emilia Apostu, *op. cit.*, p. 11 - 12, 19 - 20.

⁵⁸ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 145 / 1936, f. 1.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 34.

⁶⁰ Ionuț Iliescu, *op. cit.*, p. 371.

⁶¹ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 145 / 1936, f. 1.

⁶² *Ibidem*, f. 2.

În ciuda insistenței autorităților locale ⁶³, această carieră nu avea să fie pusă în funcțiune, gresiile cuarțoase din zona Soveja având să fie utilizate doar pe scară redusă, pentru nevoile comunității locale ⁶⁴.

Un alt punct de exploatare a pietrei în limita nevoilor comunității locale a fost comuna **Găuri**. În anul 1922, în punctul „Peștera” funcționa o astfel de carieră, forul superior de control fiind, de această dată, Inspectoratul Minier Buzău. La 1 decembrie 1922, locuitorii comunelor Găuri și Vizantea căpătaseră aprobarea de a extrage 110 m³ piatră, în vederea construirii fundației a nu mai puțin de patru școli ⁶⁵. Terenul pe care se afla cariera era în proprietatea Statului ⁶⁶. Operațiunea a fost supravegheată de un delegat al administrației locale, care era subordonat șefului Ocolului Silvic Soveja ⁶⁷. Un alt punct din care s-a extras piatră în același scop a fost și **Pârâul Alb** ⁶⁸. În februarie 1936, Primăria Orașului Focșani, datorită planurilor de dezvoltare edilitară pe care le avea în program, dorea deschiderea și în această zonă a unei cariere de piatră, cerând Direcțiunii Regionalei Miniere Bacău „*acordarea câte unui permis exclusiv pentru explorarea gresiei în limitele unor perimetre de câte 50 ha fiecare situate în comunele ... Vizantea și Soveja, județul Putna*” ⁶⁹. În ciuda cercetărilor întreprinse în zonă ⁷⁰ și a cererilor Primăriei Orașului Focșani și Prefecturii Județului Putna ⁷¹ carierele

⁶³ Ionuț Iliescu, *op. cit.*, p. 371.

⁶⁴ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 172 / 1972, f. 144.

⁶⁵ Cezar Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei - o lume de altădată, 1921 - 1945*, Editura Andrew, Focșani, 2005, p. 31.

⁶⁶ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Plasei Vidra, dosar nr. 9 / 1922, f. 4.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 191.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 53, 84 - 84 verso.

⁶⁹ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 145 / 1936, f. 9.

⁷⁰ *Ibidem*, dosar nr. 145 / 1936, f. 34.

⁷¹ Ionuț Iliescu, *op. cit.*, p. 371.

de piatră din punctele „Peștera” și „Izvorul Alb” nu au depășit niciodată stadiul de puncte de exploatare strict locale.

Munții Vrancei, străjuind cea mai frumoasă parte a județului nostru, căruia-i dau și numele - Vrancea sau „Țara Vrancei” - prezintă o reală importanță economică. Dincolo de pădurile și pășunile sale, de rezervele de sare și de căderile de apă ce ar putea fi valorificate din punct de vedere energetic, Vrancea a atras de multă vreme atenția și din alt punct de vedere - acela al zăcămintelor de piatră ascunse în măruntaiele munților săi ⁷².

Referindu-se la rezervele sale de piatră de var și ipsos, economistul Ion Ionescu de la Brad ⁷³ avea să afirme, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, următoarele: „*Afara de sarea ce se afla în muntii Vrancei si de care se folosesce oamenii fără ca să plătească vreo dare Statului, se mai scoate din munti varu si siga.*

Siga sau ipsosul este foarte răspândită în toti muntii Vrancei. Dealul Bălosu are foarte multă siga. Femeile iau siga, o ard în focu,

⁷² Liviu Ionesi, *Petrologia rocilor sedimentare*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005, p. 123; Leonard Olaru, Liviu Ionesi, D. Ștabără, *Geologie fizică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2004, p. 128.

⁷³ **Ion Ionescu de la Brad** (24 iunie 1818, Roman - 16 / 30 decembrie 1891, Brad, comuna Filipeni, județul Bacău). Agronom, economist, om politic, participant la Revoluția de la 1848 din Muntenia. A promovat agricultura bazată pe metodele tehnice moderne și pe principii economice de organizare. A contribuit la dezvoltarea științelor agronomice în România și este precursor al silviculturii românești. A susținut neîncetat dreptul țăranilor la împrumut. Opera sa cuprinde 42 de cărți și broșuri, pentru un total de 5.500 de pagini tipărite doar în cursul vieții sale. A scris aproape 400 de articole conținând circa 2.000 de pagini, publicate în gazete din țară și străinătate. Alte scrieri și manuscrise rămase însumează alte circa 6.000 de pagini. Traducerile se ridică la circa 500 de pagini. Așadar, totalul scrierilor lui Ion Ionescu de la Brad se estimează la circa 14.000 de pagini (Iulian Văcărel, *Ion Ionescu de la Brad: viața și opera*, în *Studii de istorie economică și istoria gândirii economice*, vol. VI, Editura Academiei Române, București, 2004, passim).

*si deleindu-o apoi în apa, muruescu cu dânsa casele. Asemenea si cojocarii o întrebuințează la albitulu pieiloru”*⁷⁴.

În ceea ce privește piatra de construcție, una din cele mai vechi relatări datează din 1907 și face referire la cariera de interes local de la **Herăstrău**. Ea se afla în cătunul Ungureni, pe pământul obștii devălmașe a acestei localități. Piatra brută era extrasă de trei pietrari: Neculai Haliciu, Maței Haliciu și Maței Bălănuță. Ca urmare a interesului manifestat de Prefectura Județului Putna, Primăria Comunei Herăstrău avea să furnizeze și alte informații referitoare la această carieră: *„Nu se poate ști cantitatea exploatată, deoarece acești locuitori când pot scoate piatra și o duc pentru vânzare la Odobești, plătindu-le câte 4,5 și 10 lei perechea de petre în mărimea de 1 m și jumătate de lungă, 1 m lată și 8 cm grosime, nici ce anume construcție nu știm ce face”*⁷⁵.

În 1935, cercetările geologice conduse de doctorul în geologie Mircea Păucă⁷⁶ au scos în evidență potențialul litic al Vrancei. Referindu-se la pietrele de carieră din această zonă, Mircea Păucă menționa în raportul său: *„Gresiile și conglomeratele de diferite vârste pot fi folosite cu succes ca piatră de construcții în general, care cu cât au o vârstă mai veche, cu atât sunt mai bine cimentuite și deci mai rezistente. Dintre acestea putem remarca ca pe cele mai importante unele varietăți ale gresiei de Tarcău, de vârstă eocenă, care se găsesc în mari cantități în regiunea de la vest de Nereju, la fundul Văilor Zăbala, Putna și Lepșa, precum gresia cuarțitică de culoare albă și cu bobul fin, numită gresia de Kliwa, care se găsește și ea în mare cantitate în toată regiunea muntoasă. Gresia de Kliwa,*

⁷⁴ Ion Ionescu, *Agricultura română din judeciulu Putna de Inspectoru generalu de agricultura, Judeciulu alu III*, Imprimeria Statului, București, 1869, p. 38 - 39.

⁷⁵ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 21 / 1907, f. 25.

⁷⁶ Mircea Păucă, *op. cit.*, passim.

*din care s-a făcut și Mausoleul de la Soveja, se poate lua destul de ușor, dar este higroscopică...”*⁷⁷.

Referitor la sulf, între multe alte locații, se amintește de „*Pâraiul Sărat de la Valea Sării, unde în argilele brețifiate, de vârstă mediteraneană, se întâlnesc numeroase cristale de sulf, de culoare aproape albă, mari până la 2 m în diametru*”⁷⁸. La rândul ei, pirita se găsește sub formă de concrețiuni⁷⁹ în depozitele din zona flișului, în punctul numit „*La Argintărie*”, aflat la Sud de râul Zăbala⁸⁰.

În luna martie a anului 1936⁸¹, Primăria Orașului Focșani se pregătea intens pentru exploatarea carierelor de piatră din Munții Vrancei⁸². Astfel, ea avea să investească sume importante de bani în vederea achiziționării accesoriilor necesare exploatării. Mai precis, au fost înaintate comenzi unor firme importante din București (Oțelăriile „*Poldi*”) și Mediaș (Uzinele de Modelat și Emailat S. A. R.)⁸³, bare de oțel, rângi, table, ciocane de piatră⁸⁴, speciale pentru exploatarea gresiei tari⁸⁵. La finele lunii august 1936⁸⁶, s-au mai făcut alte achiziții similare (inclusiv nicovale, menghine etc.)⁸⁷.

La 1 octombrie 1936, maistrul pietrar C. Andreescu, trimis de Primăria Orașului Focșani să cerceteze masivele de piatră din comunele Bârsești și Valea Sării, avea trasată de amintita instituție o sarcină precisă: „*Veți scoate și aduce probe de piatră, din punctele*

⁷⁷ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 123 / 1932, f. 119 - 120.

⁷⁸ *Ibidem*, f. 121.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 122.

⁸⁰ *Ibidem*.

⁸¹ *Ibidem*, dosar nr. 145 / 1936, f. 11.

⁸² *Ibidem*, f. 12.

⁸³ *Ibidem*, f. 13.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 18 - 19.

⁸⁵ *Ibidem*, f. 24.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 27.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 29.

care veți constata că este mai tare și se poate lucra și extrage mai cu înlesnire”⁸⁸.

La 15 octombrie 1936, secretarul general al Primăriei Orașului Focșani, Ioan Romanoai, însoțit de I. Maican, conductor principal clasa I la Serviciul Județean de Drumuri Putna și de maistrul pietrar C. Andreescu au stabilit punctele de exploatare a pietrei existente în cariera de piatră de la Valea Sării, necesară lucrărilor edilitar - gospodărești ce s-au efectuat în orașul de pe Milcov⁸⁹. Această carieră avea să funcționeze o însemnată perioadă de timp (1937 - 1945)⁹⁰. În 1948 însă, autoritățile județene solicitau Bucureștiului redeschiderea acesteia, în condițiile lucrărilor edilitare desfășurate în întreaga țară⁹¹.

Cercetările geologice efectuate în județul Putna în perioada 1969 - 1972 aveau să pună din nou în evidență gresia dură existentă în Vrancea⁹². Referitor la rentabilitatea exploatării acesteia, decisivă era „*existența unor cereri de dezvoltare a producției de astfel de roci de construcție pe plan local*”⁹³.

Referitor la minereurile neferoase, „*în unitatea pericarpatică la limita județelor Vrancea și Buzău ..., au fost observate unele sulfuri polimetalice sub formă de impregnații localizate în rocile sedimentare de vârstă miocenă, sau sub formă de blocuri de minereu remaniate în breția sării. Mineralizațiile identificate sânt în formă de pirită, marcasită *, pirotină *, blendă *, galenă *, calcopirită *, calcită **”.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 34.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 48.

⁹⁰ Ionuț Iliescu, *op. cit.*, p. 371.

⁹¹ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 20 / 1948, f. 61.

⁹² Liviu Ionesi, *op. cit.*, p. 274 - 276; Leonard Olaru, Liviu Ionesi, D. Ștabără, *op. cit.*, p. 192.

⁹³ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Putna al Partidului Comunist Român, dosar nr. 172 / 1972, f. 144.

* **marcasit** = sulfură naturală de fier, asemănătoare cu pirită, utilizată la fabricarea acidului sulfuric sau ca piatră semiprețioasă (Ioan Oprea, Carmen -

baritină * și *cuarț* * ”. Cercetările ulterioare aveau să decidă rentabilitatea unei asemenea exploatare⁹⁴.

Alte roci utilizabile existente în Vrancea erau, în viziunea geologilor, „*argilele pliocene și pleistocene existente în cantități mari și bine deschise*”⁹⁵, care pot fi utilizate în vederea obținerii unor produse ceramice brute, precum: cărămizi, țigle, olane, tuburi de drenaj. „*Pe plan local ele se exploatează din depozitele deluviale de deasupra podurilor de terasă în zonele Vrâncioaia și Bârsești*”⁹⁶.

Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, *op. cit.*, vol. 6, *K - monom*, 2010, p. 200).

* **pirotină** = sulfură naturală de fier, cristalizată în sistemul hexagonal, de culoare galbenă - închis cu reflexe brune - roz, folosită, alături de pirită, la prepararea acidului sulfuric (*Ibidem*, vol. 8, *pavilion - prospeșel*, 2011, p. 114).

* **blendă** = minereu, rocă lucioasă reprezentând sulfura naturală de zinc; deschidere a obiectivului la aparatele optice; diafragmă (*Ibidem*, vol. 2, *bălan - clopotniță*, 2010, p. 56).

* **galenă** = sulfură naturală de plumb, utilizată la prepararea vopselelor, în radiotehnică etc. (*Ibidem*, p. 294).

* **calcopirită** = mineral verde - galben, de culoarea bronzului, compus din sulfură de cupru și din sulfură de fier (*Ibidem*, p. 151).

* **calcit** = carbonat natural de calciu, care alcătuiește calcarul, marmura etc. (*Ibidem*, p. 151).

* **baritină** = mineral aflat sub formă de cristale sau în masă lamelară; se găsește mai rar în masa compactă prin filoanele metalifere; baritina desemnează, de fapt, sulfatul natural de bariu (*Ibidem*, vol. 1, *A - bălai*, 2010, p. 342).

* **cuarț** = bioxid natural de siliciu care se găsește în roci sub formă amorfă (ca nisip) sau sub formă de cristale: *monumentul ... e o adevărată geodă, un grup uriaș de cuarțuri mărite* (*Ibidem*, vol. 3, *clopoșel - doinitor*, 2010, p. 171).

⁹⁴ S. J. A. N. Vn., fond Comitetul Județean Vrancea al Partidului Comunist Român, dosar nr. 172 / 1972, f. 141.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 145.

⁹⁶ *Ibidem*.

Nu au fost neglijate nici șisturile * bituminoase din Oligocen, „care în Vrancea sunt accesibile și în cantitate suficientă, în vederea extragerii kerogenelor * sau a folosirii drept combustibil în centrele termoelectrice. Exploatarea acestor roci este încă o problemă în studiu fiind dependentă de stabilirea unei tehnologii adecvate care să ofere soluții rentabile”⁹⁷.

Așadar, până la jumătatea secolului trecut, exceptând cariera de piatră de la Valea Sării, exploatările minerale din județul nostru nu au depășit caracterul strict local. Cauza fundamentală a reprezentat-o cantitatea mică a zăcămintelor existente; în asemenea condiții, neexploatarea explicându-se prin lipsa „rentabilității care să atragă capitalul oamenilor de afaceri”⁹⁸.

Nici regimul comunist nu avea să se hazardeze în exploatarea de scurtă durată și foarte costisitoare, mulțumindu-se să investească fonduri importante doar în ceea ce privește cercetarea sistematică a zăcămintelor de piatră din județul nostru. În ciuda amplului program edilitar desfășurat la scară națională, organele centrale au rezervat viitorului posibilitatea exploatării carierelor de piatră din județul Vrancea, sperând că își vor dovedi utilitatea în diverse domenii, în condiții superioare de exploatare, respectiv extragere.

În ultimele două decenii exploatarea carierelor de piatră cât și a tuturor resurselor minerale în județul nostru a căzut în desuetudine, chiar dacă acestea ar fi creat locuri de muncă și și-ar fi găsit utilitatea în domeniul construcțiilor.

* **șist** = rocă stratificată care are proprietatea de a se desface în plăci cu suprafețe paralele; *șist cristalin*, rocă metamorfică formată sub acțiunea presiunii; *șist bituminos*, rocă cu mare concentrare de materie organică, din care se poate extrage, prin tratament termic, un ulei asemănător cu petrolul (Ioan Oprea, Carmen - Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, *op. cit.*, vol. 6, *K - monom*, 2010, p. 6).

* **kerosen** = combustibil pe bază de petrol, întrebuințat la motoarele cu reacție (*Ibidem*, vol. 2, *bălan - clopotniță*, 2010, p. 56).

⁹⁷ *Ibidem*, f. 146.

⁹⁸ „Căminul” ..., p. 3.